

PETI HRVATSKI FILOLOŠKI SKUP

Opatija, 28.-30. lipnja 1999.

Riječka je podružnica Hrvatskoga filološkoga društva krajem lipnja ove godine organizirala u Opatiji međunarodni slavistički simpozij *Hrvatski filološki skup 5*. Rad se skupa paralelno odvijao u dvjema sekcijama: književnoj i jezičnoj. Zbog naravi i namjene ovoga časopisa zadržat ćemo se ukratko samo na izlaganjima jezične sekcije u kojoj su okvirno bile određene dvije glavne teme: *Hrvatska terminologija (teorija, rječnici...)* i *Sociolingvističke teme*.

U sklopu prve teme znanstvenice iz zagrebačkoga Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje *Lana Hudeček, Milica Mihaljević* te *Marijana Horvat* i *Željka Brlobaš* svoja su izlaganja posvetile prikazu leksikografskoga rada *Vlatka Dabca* i njegovoj ostavštini koja je darovana Institutu. *Barbara Kryžman-Stanojević* govorila je o funkcioniranju termina u struci i izvan nje te o terminologizaciji riječi iz općeg jezika u pojedinim strukama na primjeru hrvatskoga i poljskoga jezika. *Milan Nosić*, tajnik Organizacijskog odbora Filološkoga skupa, analizirao je hrvatske i latinske termine u *Završnikovoj gramatici*. Izlaganje *Gorana Filippija* o zoonimima u *Anićevom Rječniku*, odnosno o propustima terminološke naravi i neujednačenosti nomenklature u spomenutom rječniku kada su u pitanju zoonimi, kako tvrdi referent, otvorilo je raspravu o tome gdje je granica između općeg i stručnog rječnika i koje podatke pri opisu natuknica (ne) bi trebao sadržavati jedan opći rječnik. *Vlado Nartnik* na temelju tipa atributa razvrstava i obrađuje višečlane termine, imenske fraze, u "Pomorskoj slovenščini" rječniku slovenskoga pomorskoga nazivlja iz 1961. Na čemu se treba temeljiti hrvatsko pomorsko nazivlje tema je bila izlaganja *Siniše Miškovića*.

U sklopu druge tematske cjeline vješto obrađen i zanimljiv bio je referat *Nede Pintarić* o pozdravu u hrvatskom i poljskom jeziku kao sociolingvističkoj kategoriji. Unatoč jezičnoj srodnosti u hrvatskoj i poljskoj sredini pozdravi se u znatnoj mjeri razlikuju, jer na pozdrav kao sociološki verbalni i neverbalni dijaloški oblik utječu brojni čimbenici: doba dana, spolne i dobne razlike, udaljenost osoba, religijski, obrazovni i institucionalni momenti. Razlikama posebice pridonose neverbalni elementi (pri susretu Poljaci se ljube tri puta, u znak pozdrava djevojke rade kniks - klanjaju se...) Drugo sociolingvističko izlaganje bio je referat *Branimira Crljenka* o etnolingvističkim prijedporima oko istarske toponimije. Unatoč tisućugodišnjem supostojanju dvojnih naziva u Istri: romanskih i slavenskih,

hrvatskom se toponimijskom nazivlju niječe izvornost, starina, a stvaranje dvojnih naziva pod svaku cijenu u posljednje vrijeme dobiva ponekad i karikaturalne crte (npr. od imena mjesta *Kmeti* izvodi se "talijanski" oblik *Meti* bez ikakva značenja), tvrdi Crljenko. Praćenjem tvorbenog puta prezimena Osmokrović, odnosno jezičnih zakonitosti koje dovode do tog oblika *Živko Bjelanović* otkriva i duboka povijesna zbivanja i migracijska kretanja stanovništva. *Marina Fruk* govorila je o redefiniranju lokalnoga govora i renesansi lokalnih tema na temelju "Đurđevačkoga zbornika".

Izvan zadanih dviju tema bilo je održano nekoliko izlaganja; *Stjepan Babić* osvrćući se na knjigu I. Zoričića "Naglasak pridjeva u hrvatskom jeziku" iznio je i vlastitu metodologiju pri opisu jezičnih pojava koji se može oslanjati na popis ili pravilo. U Zoričićevoj knjizi naglasni je sustav pridjeva dobro opisan, no previše je naglasnih tipova (48) koje je trebalo pojednostaviti čime bi se, tvrdi Babić, izbjegao privid kaosa u naglasnom sustavu. *Francka Premk* govorila je o problematici promjene pridjeva u XVI. stoljeću u jeziku slovenskih protestanskih pisaca. Novi pristup u raščlambi sekundarnih prijedloga i semantičkim ograničenjima njihove distribucije dala je *Ljiljana Šarić*. Riječ je o skupini prijedložno padežnih izraza uzetih iz drugih funkcionalnih kategorija koje karakterizira značenjsko izbjeljivanje imenice u sklopu izraza i dekategorijska (u ime, u pogledu, uz pomoć, s pomoću). Posljednja su se dva izlaganja odnosila na kategoriju posvojnosti. *Marija Znika* upozorava kako posvojni pridjevi ne označuju nužno i posvojnost, odnosno pripadanje, već oni mogu naznačivati samo neki odnos, relaciju (učiteljev neprijatelj). *Branko Kuna* govorio je o porabi posvojnoga genitiva bez odredbe kojemu tradicionalna norma često niječe komunikacijsku i stilsku vrijednost u standardnom jeziku.

Organizatori su učinili sve da skup bude besprijekorno priređen i da se sudionici osjećaju ugodno, no činjenica kako troškovi smještaja nisu osigurani već drugu godinu čini se razlogom zašto ove godine nije došla jedna trećina prijavljenih predavača. Svi će radovi biti objavljeni u riječkom filološkom časopisu *Riječ*.

Branko Kuna